ร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด ซึ่งการพัฒนายุทธศาสตร์รูปแบบนี้สามารถใช้ได้กับทุกชุมชนเป็นหนทางแห่งสันติวิธี เหมาะกับบริบทสังคมไทย

6. อภิปรายผล

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยใช้หลักพุทธธรรมในการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรุงเทพมหานคร ด้วยรูปแบบ 3 ส่วนร่วม 4 หลักแห่งความดี สร้างภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด

การพัฒนาลำดับขั้นที่ 1 การเรียนรู้ในกลยุทธ์เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาประชาชนเป็นศูนย์กลางด้วยหลักรู้คิดชอบ 4 ประการ ใน 3 ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ กล้าหาญ และบรรชร กล้าหาญ (2552) ว่ากระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ การศึกษาเรียนรู้ และหลักธรรมที่ใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่ใช้ในการค้นหาปัญหาและแก้ไขปัญหายาเสพติด และหลักไตรสิกขา เป็นหลักธรรมที่ใช้ปัญญาไตร่ตรอง มีสติรู้เท่าทันโลก และสอดคล้องกับบทความของ ปาณิสรา เบี้ยมุกดา (2557) ว่าแนวทางการออกแบบนวัตกรรมระบบการศึกษายั่งยืนตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา กรณีศึกษาแนวคิดและมุมมองของสตีฟ จอบส์ คือ การสร้างระบบการศึกษาที่เรียบง่าย โดยมุ่งเน้นที่แก่นแท้ของการศึกษา

การพัฒนาลำดับขั้นที่ 2 ชุมชนเข้มแข็งในกลยุทธ์ระเบิดมาจากข้างในด้วยหลักการปฏิบัติแห่งความไม่เสื่อม 7 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ กล้าหาญ และบรรชร กล้าหาญ (2552) ว่ากระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมที่ใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ อปริหานิยธรรม

การพัฒนาลำดับขั้นที่ 3 การทำงานเครือข่ายในกลยุทธ์เชื่อมบนประสานล่างด้วยหลักสานมิตรไมตรีจิต 4 ประการ คือ การให้ความช่วยเหลือ วาจาที่ไพเราะเป็นประโยชน์ การทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีความต่อเนื่องในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ สำราญ สมพงษ์ (2559) ว่ารูปแบบการสื่อสารเพื่อสันติภาพตามแนวทางพุทธสันติวิธี คือ ต้องเป็นคำพูดที่จริง ถูกต้อง เป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับบทความของ พระครูศรีวรพินิจ และ สหัทยา วิเศษ (2559) ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คือ การสร้างเครือข่าย

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติ และในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการนำยุทธศาสตร์นี้ไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ชุมชน พื้นที่หมู่บ้านชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในพึ่งพากันเองของประชาชนในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนไทยมากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ เห็นควรให้ผู้นำธรรมชาติบูรณาการทำงานกับแกนนำ 6 สถานบันหลัก ได้แก่ ผู้นำครอบครัว ผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา แกนนำอาสาสมัครสาธารณสุข